NAM THU MUOI BAI — SO THU ...

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

MỖI SỐ: 0$02

NGAY THU BA 23 DECEMBRE 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL IMPRIMERIE N° 3965

HANOI

	Hà-nội và các tỉnh trong Đông-pháp	Ngoại quốc	Giới và đảng viên	Nam kỳ, Trung-kỳ và Lào	Nam kỳ, Trung-kỳ và Lào (đường bộ Pháp)	Ngoại quốc
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	5 $ 20	6 $ 00	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sau tháng . .	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng . .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng .	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres sans aucune à la rédaction doivent être adressées au directeur
91 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large

Une seule insertion . . . 0 $ 20 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 05 la ligne
Réclame dans la 1re page . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

Trường canh-nông-thực-hành Tuyên-quang lại sắp tuyển học-trò vào học

Đến ngày 11 février này thì tại trường cao-đẳng canh-nông Hà-nội sẽ tuyển lấy bọn trò vào học trường canh-nông thực-hành Tuyên-quang. Trường canh-nông thực-hành Tuyên-quang mở ra đã bảy năm nay rồi, các bậc thiếu-niên ta chịu cái công ơn dìu dắt của những thầy giáo chuyên-môn nông-học mà tốt nghiệp ở trong trường ấy ra cũng đã được mấy lớp rồi; tưởng không cần phải nói nữa thì ai cũng đã biết rằng: cái chủ ý nhà-nước lập ra trường này là cốt tập luyện cái thường-thức về nông-nghiệp cho lũ thiếu niên mình để những người theo học sau này có đủ cái tri-thức, cái kinh-nghiệm mà cải-lương lấy cái nông nghiệp của mình cho ruộng đất được một ngày một thêm tốt lên, sản-vật được một ngày một thêm tiến lên, làm giàu cho nhà mà tức là làm giàu cho nước vậy; cái nhiệm-vụ làm người học trò theo học trường này là cốt thu nhặt lấy cái tri-thức, tập thành lấy cái kinh-nghiệm về nghề nông cho thật tinh thật giỏi để lo chấn-hưng lấy cái nông-nghiệp của mình, làm kiểu mẫu cho các nhà nông trong làng trong tổng mình vậy. Cứ đọc cái tên trường, gọi là trường canh-nông thực-hành thì đủ hiểu cái học canh-nông thực-hành tức đã rõi mà thực-hành canh-nông dấy, để rồi mà đi cày đi cuốc thật dấy, để rồi mà làm đồng làm áng thật dấy, chứ ngoài ra lại còn tưởng-vọng cái gì.

Đi cày đi cuốc dấy, làm đồng làm áng dấy mà cũng phải có trường dạy mới làm được ư? cũng phải đi học mới làm được ư? Theo cái kiến-giải của người mình về sự học thuở nay thì người đi học, nhà có con em cho đi học tất là có cái hi-vọng làm quan làm thầy, học để cầu lộc nước phấn vua, học để hòng đại cân vông lọng, có ai lại học để rồi mà đi cày đi cuốc, để rồi mà làm đồng lấm áng bao giờ, mà nếu đã đến cái nước phải đi cày đi cuốc, làm đồng làm áng thì bố cụ mẹ đi không biết chữ nhất là một cũng xong, cần gì mà phải học.

Ấy chính vì cái kiến-giải sai lầm đó mà nghề nông của mình đã mấy ngàn năm nay cha truyền con nối vẫn không được tinh tiến bằng ai cả mà lại thấy càng ngày càng kém sút thêm. Ôi! nước mình là một nông-quốc, dân-tộc mình là một dân-tộc chỉ sống về nghề nông, mà nghề nông không từng có học, người đi học lại không hề để ý về nghề nông thì trách sao nghề nông mình không tinh không giỏi, cái sinh mệnh của cả một quốc-gia, một dân-tộc chỉ có nghề nông, mà nghề nông lại không giỏi không tinh, thì dân-tộc trông vào đâu mà sinh tồn, quốc-gia trông vào đâu mà thịnh vượng!

Người các nước Âu Mỹ, cái kiến-giải của người ta về sự học là học để mà biết, biết để mà làm, không luận là làm quan làm thầy phải học đã đành, mà nghề gì nghiệp gì cũng đều có học cả; hãy nói ngay về một nghề nông, nước nào cũng lập ra có trường canh-nông cao-đẳng để luyện lấy nhân-tài nông học chuyên-môn, lại có trường canh-nông thực hành để luyện lấy cho nhất ban nông-dân cái nông-học tốc-thành nữa; các nhà sinh-vật học, các nhà tiến chủng học, ngày đêm cắm cụi, nghiên-cứu những lẽ-lý tân-pháp, ứng-dụng về sự giống tía, sự chăn nuôi để cung-cấp cho các trường nông-học những tài-liệu giáo khoa rất có bổ ích về nông-nghiệp; phàm những [illegible] làm áng đều là những người có thụ nghiệp qua ở các trường nông-học mà ra; có thế thì nông-nghiệp của người ta mới càng ngày càng giỏi, càng ngày càng tinh, nông-sản càng ngày phong-phú, càng ưu-lương, mà càng ngày càng nước giàu dân thịnh.

Nay quí chính-phủ Bảo-hộ cũng có ý chấn-hưng nông-nghiệp cho nước mình, nên gia công truyền bá nông-học cho người mình trước, cũng lập ra ở xứ ta có trường nông học cao-đẳng, lại có trường canh-nông thực hành. Các bạn thiếu-niên ta hẳn phần nhiều là địa-chủ hoặc là nông dân ta sau này, một người địa-chủ, một người nông-dân mà không giảng cứu một tí gì về nghề nông thì sao được. Các nhà có con em học hẳn phần nhiều là nhà có ruộng có đất hoặc là nhà làm ruộng làm rẫy, có ruộng có đất hay làm ruộng làm rẫy mà không cho con em theo đòi về nông-học thì sao nên. Như trên kia đã giải, ta phải biết rằng làm nghề gì cũng có học mới nên, nghề nông của mình xưa nay chỉ vì không có học mà chịu đủ mọi bề thua sút, ta phải vì cái tương-lai nông-nghiệp của nhà ta, của nước ta mà ta học, đừng bảo học có làm nên danh-phận gì, hòng được lương bổng gì mới học, chứ học để rồi mà đi cày đi cuốc, để rồi mà làm đồng làm áng thì học làm gì cho nhọc xác uổng công, đi cày đi cuốc đấy, làm đồng làm áng đấy mà nếu mình thật thu nhặt được cái tri-thức, tập thành được cái kinh-nghiệm về nghề nông cho thật tinh thật giỏi, làm được cho ruộng đất một ngày một thêm tốt lên, sản vật một ngày một thêm tiến lên để chấn-hưng cả nông-nghiệp cho nhà mình, cho nước mình thì tức cũng là cái lương-bổng kì công gì to bằng, cái danh-phận không gì qui bằng của mình vậy.

Học là học canh-nông thực-hành, mà nếu người đi học lại không vì cái chí-nguyện thực-hành canh nông mà học, chẳng may hụt bước nhỡ thì, không chen vào được trường nào mà cực chẳng đã phải xin vào trường ấy, chỉ lăm-le cái văn bằng tốt-nghiệp để choán lấy một chân — cũng gọi là danh-phận có lương bổng — trong các sở nông-lâm cũng chẳng mong gì học để cho biết, biết để mà làm, cái nghề nông nhân-tuần cẩu-thả của người mình vẫn không có ai đem cái sở học ra mà cải lương được chút nào cả, như thế thì chẳng là có-phụ cái thâm-ý lập trường của chính-phủ mà đình-đốn cái động-cơ tiến bộ của nông-nghiệp ta lắm dư?

T.

Âu-châu điện-tin

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Cuxite ngày 21 và 22 Décembre 1924

Gió bão ở Phi-luật-tân

Tin Manille, ngày 21. — Luồng gió bão làm tổn hại ở Phi-luật-tân rất nhiều, hiện đã chếch ra ngoài bể Trung-hoa.

Gia-nã-đại với việc di dân

Tin Victoria, ngày 18. Nghị-viện Gia-nã-đại đồng thanh ưng chuẩn khoản của ông thượng-thư bộ Lao-động xin chính-phủ trù tính để bãi các giao ước quốc-tế ngăn trở không cho Gia-nã-đại kiểm duyệt việc di-dân, vì đất Gia-nã-đại thì phải để dành cho người Gia-nã-đại.

SỐ VÀNG TRÊN THẾ-GIỚI

Theo như các biểu tổng kê mới đây, thì số tiền tệ bằng vàng trên thế-giới được 2.000.000.000 livres sterling, tính theo giá hồi đoái trước buổi chiến tranh, thì được 50.0 0 000.000 francs. Trong số ấy thì Hoa-kỳ có 900.000.000 livres sterling, một nửa ở công,khố nhà-nước, một nửa ở các nhà ngân-hàng. Còn thì 12,50 /. ở nước Anh; 11 /. ở nước Pháp; 6 /. ở nước Nhật; 5 /. ở Tây-ban-nha; 2.5 /. ở nước Đức và 2,5 /. ở nước Hà-lan.

Đã là số vàng đã chế thành tiền tệ để tiêu dùng, còn số vàng khai mỏ được từ xưa đến nay cộng được 87.500.000.000 quan kim tệ, mà cứ mỗi năm lại tăng lên 40.000.000 francs kim tệ. Trong số vàng tăng lên hàng năm ấy, riêng các mỏ của nước Anh xuất sản được 70 /.

TẠI LÀM SAO VẢI TRẮNG NGƯỜI TA LẠI HỒ LƠ?

Ai cũng biết rằng vải trắng hồ lơ, trông trắng hơn đẹp hơn là vải trắng không hồ lơ. Việc nhỏ ấy có hai cớ, một cớ về đường hóa-học và một cớ về quang-học. Vải trắng nếu giặt được ít ngày, cái sắc thường hay vàng đi, nhưng vải có hồ lơ thì sắc lơ trộn với sắc vàng, thì thành ra sắc-lục, nhưng dùng ít lơ thì sắc lục trông không rõ, mà vải trông thành ra trắng, cũng vì lẽ ấy nên sắc lơ người ta đại còn dùng để làm cho đường trắng ra nữa.

TẤM LÒNG NHÂN-ÁI CỦA NGƯỜI MỸ

Ở New-York có tin rằng M. George Castman là quản-lý công-ty Kodak đã quyên 15 triệu mỹ-kim (dollards) cho mấy trường Cao-đẳng, kể từ trước đến giờ ông quyên tới 38 triệu mỹ-kim về các việc thiện.

M James Bochanam Duke, là một nhà tư-bản có tiếng, lại bỏ ra 40 triệu mỹ-kim để dựng một trường trung-học, mấy cái nhà thương và các công cuộc từ-thiện khác. Qui-hóa thay tấm lòng nhân-ái của người Mỹ. Cái gương từ-thiện ấy, các nhà phú-gia nước mình nghĩ sao?

QUANG-TUYẾN X ĐÃ ĐẾN NGÀY THÔNG-DỤNG CHƯA?

Một công-ti điện-khí Hoa kỳ có tuyên-bố hay mai công-ty sẽ phát mại một thứ máy quang tuyến X nhỏ chỉ nặng độ 13 kilos, rất chắc chắn, đem đi đem lại rất tiện, ai có máy ấy có thể trông suốt được tường vách.

Bác sĩ Coolidge là người chế ra máy ấy có nói: Vậy máy điện một cái, liền trông thấy cả hàng xóm láng giềng, không tường vách nào ngăn trở được nữa, rất là tiện lợi, nhanh chóng!

Những người hay thích tò mò nghe thấy tin này thích lắm nhỉ, nhưng xin nói trước rằng quang tuyến X rất là nguy-hiểm, không phải bọ ai cũng dùng được đâu.

CÁI THẾ LỰC CÁC CHÁNH-ĐẢNG TẠI NƯỚC ANH

Ngày 29 Octobre mới rồi, mười chín triệu nhà dự bảo vừa đàn ông, đàn bà đã quyết định về cái chánh-sách của đảng lao động và M. Ramsay Macdonald thì hành ở nước Anh ngót một năm giới nay. Về cuộc bảo-cử trong tháng Décembre 1923, đảng-bảo-thủ được 5 340.0 0 phiếu, và 258 ghế, đảng lao-động được 4 348 000 phiếu, và 191 ghế; đảng tự-do được 4 252.000 p iếu, và 159 ghế. Còn các đảng khác được 227.000 phiếu, và 7 ghế. Cuộc bảo-cử lần này kết cục khác hẳn, đảng bảo-thủ đi thắng. Tính ra được 308 ghế, cũng đủ chiếm được đại đa số trong nghị-trường, nhưng sau đảng ấy được n ng 415 ghế. Thực thế, đảng bảo-thủ mất có 6 ghế cũ mà được thêm 162 ghế mới, số phiếu tổng cộng được: 7.9 0.0 0. Đảng lao-động thất bại. Mất 65 ghế cũ, mà được có 22 ghế mới, tuy vậy số phiếu của đảng ấy cũng còn nhiều hơn năm 1923, vì lần này đảng ấy có nhiều người ứng cử hơn. Số phiếu tổng-cộng được 5.550.000, đảng tự-do thì thất bại hẳn. Mất 121 ghế cũ và được 9 ghế mới, thành ra giảm mất 112 ghế. Số phiếu tổng-số thì không được 8 triệu. Người lĩnh tụ là M. Asquith thất bại.

Cuộc bảo-cử lần này rất quan-trọng cho nước Anh. Trong cuộc bảo-cử về tháng décembre 1923, nhân dân nước Anh phản-đối cái chủ-nghĩa bảo-hộ mậu-dịch của đảng bảo-thủ, đến cuộc bảo-cử về tháng octobre 1923 này, nhân dân nước Anh lại tỏ ý bất phục cái chủ nghĩa xã-hội của đảng lao-động. Tính số phiếu của các đảng, thì biết có 10.6 0.000 phiếu phản đối cái chủ-nghĩa xã-hội của đảng lao-động, mà số phiếu biểu đồng-tình chỉ thu nhặt được 5.600.000 mà thôi. Người Anh vẫn khuynh hướng về chủ nghĩa cá nhân đã lâu đời, cái thế tất nhiên là họ không bền lòng mà thí nghiệm cái chủ-nghĩa xã-hội lâu được. Quốc-dân đã trong chờ thí nghiệm cái chủ nghĩa xã-hội trong chín tháng giời, thì thấy các vấn-đề của đảng lao-động định giải quyết, như cái vấn-đề thất nghiệp đều không nên công chuyện gì cả. Về đường ngoại-giao có một vài việc đảng lao động đắc thắng, nhưng về đường nội trị thì cái chánh sách của đảng ấy có chiều nguy hiểm cho quốc gia xã-hội. Người Anh có ý ngại nhất là cái chủ-nghĩa xã-hội không khéo sẽ biến ra chủ-nghĩa cộng-sản mất. Người Anh thấy nói đến bản giao ước của bọn nội các Macdonald điều đình với chánh Xô-viết nước Nga, và trái khoản của nước Anh sắp cho chánh phủ Xô-viết vay rất là lo-sợ cho con đường trong lai nước Anh. Đến lúc cuối cùng, các báo lại công bố bức thư của M. Z novief, chánh hội-đồng quản trị hội nghị quốc tế thứ III, gởi cho M. Mac Manus là đại-biểu nước Anh tại hội nghị quốc-tế thứ III thì dư-luận thấy chánh-phủ Xô-viết can thiệp vào việc nội-vụ như thế, cái lòng công-phẫn đối với đảng lao-động lại càng kịch liệt lắm. Ấy đảng bảo thủ đắc thắng rực rỡ, cũi duyên do là thế.

Đảng lao-động nay thất-bại nhưng cái thế-lực hiện cũng không phải là nhỏ. Còn đảng tự-do hiện do ông Lloyd George chủ-trương thì cái thế lực ngày nay kém lắm. Có lẽ về sau này trở nên một lảng phụ thuộc của đảng lao-động mà thôi.

MỘT NHÀ THIÊN-VĂN HỌC ÍT TUỔI NHẤT THẾ GIỚI

Khoa học hàn lâm viện ở Stockholm mới mua bản quyền một quyển sách thiên-văn học của con trai ông chánh giám-đốc viện thiên-văn ở Copenhague, đề nay mai xuất bản.

Cậu tên là Bengt Stromgrens, năm nay mới có 16 tuổi, đã nổi danh về khoa-học. Các nhà khoa-học Hồ-thành rất lấy làm ngạc nhiên về những cảm luận thuyết của cậu, mà quyển sách của hàn lâm viện mua ngày nay cậu ta lại viết ra từ khi mới có 13 tuổi. Thì ra cậu được ở viện thiên-văn với ông thân sinh từ khi còn bé nhỏ cậu đã có dịp ngắm xét các tinh tú, như trẻ con khác đánh bi đánh đáo vậy, cái trí khôn cậu lại còn sớm hơn người, nên cậu khảo nghiệm được những điều mới. Ít, làm cho các bậc bác đều công phải ngợi khen, 16 tuổi đã nổi tiếng về thiên-văn học, thực xưa nay chưa từng có mấy người vậy.

Tự do diễn đàn

Tư tưởng về đời người

Tạo-hóa đã xếp đặt ra có giới, đất, sông, núi, sản-vật, có ngũ-kim để bành vực cứu giúp cho đời người. Bởi vậy đời người ta nên sống là vì thế. Cái bổn phận người ta từ tạo thiên lập địa đã xây đắp lên mà bắt buộc người ta phải sống, nhưng mà sống là sống để làm việc cho đời, giúp đỡ cho xã-hội, vì rằng lẽ tự nhiên bắt buộc mình phải sống mà gánh vác công việc chốn trần-gian, cho nên người ta phải nên sống là bởi công nuôi nắng của trời đất, không phải là sống để mà ăn miếng ngon, mặc áo đẹp, chơi lấy vui đâu. Có người nói rằng: ta nên bồ dưỡng sức khỏe của ta để cho được sống lâu mà hưởng lấy sự khoái-lạc chốn trần gian cho được thỏa mãn, miệt mài trong cuộc phù-qui vinh-hoa. Lại có người nói: nếu sống có được phú-qui ăn chơi có được khoái-lạc thì mới nên sống, nếu sống mà chịu lắm than lao lực, co quắp suốt đời, thì chết cho được yên thân. Nếu sống mà không được hưởng sự giàu sang vinh hiển của đời, thì không nên nhọc lòng nhọc trí tham sống làm chi. Nói thế đều là nghĩ lầm cả. Trời đất đã phó cho ta có tai có mắt là cốt để làm việc cho đời, mỗi người một việc cho được quây quần đùng buộc với nhau, cùng nhu chi cốt ở sự vui sướng, không làm việc, không giúp giập cùng nhau, chẳng nghĩ chi đến công việc đời, thì chẳng hóa là một cái giá áo túi cơm hay sao, xã-hội mất nhờ mất cậy vậy.

Nhưng vậy những hạng người ăn chơi ấy thì không nên sống là phải. Dù tai rại có chiều lòng mà cho sống, cũng là một loài trùng độc quấy nhiễu cho đồng bào, hao tổn vật dụng của xã-hội, lại càng vô ích cho tạo hóa, chớ chẳng những là ăn lường sống quít của đời vậy. Vì ta ở trên đời, làm việc cho đời, dù nhỏn nhỏ của đời giao cho ta mà đang bước cho đời, chúng ta cũng trách nhiệm của cảnh vô nhìn đã phó cho vậy. Đến khi nào mà xác thịt ta đã được an nhàn yên giấc, ấy là ta đã giả hết công làm hết việc của trời đã giao phó cho ta, thì linh hồn ta khi ấy mới được yên mà nghỉ chốn hoàng-tuyền và tạo-hóa khỏi cáu giận ta mà sự sống của ta mới có bổ ích cho nhân quần, mới thỏa dạ cái sống của ta được.

Những hạng chưa giả hết nợ giang san, mà cố tình lỵ biệt, mong tưởng sự chết làm vui, nhàn, thì ra lường áo quật cơm của xã-hội, thật không phải là loài người. Bởi tại chưa đầy bổn phận đối với công sáy đức ra mìn. Đã biết rằng sống mà có ích với đời, thì phải có tinh bổ cứu tương lai cho nhân quần xã-hội, tình tương ái, hết lòng vì nước, hết sức vì dân, để gây lên các công việc có bổ ích cho mọi người. Vì dụ như các bực hiền triết đời thượng cổ, gây nên nền học thuật để dạy dân làm việc cho được no ấm. Học-vấn để mở lòng rỡ lối, mở mang trí tuệ cho được khôn ngoan. Đặt ra luật pháp cai-trị cho dân tộc được yên ổn. Tìm tòi các công nghệ mà làm. Mở lòng nhân-từ cứu giúp người hèn khổ. Thí-nghiệm các cuốt tìm chế tuốc men để cứu dân độ thế cho không phải bệnh tật đau ốm. Vì nhẽ ấy nên hết lòng vì nước, hết sức vì dân, để cho đồng-bào được nương sự bình yên. Nếu sống như thế, dù nghèo giàu, quan tước đều là sống có ích cho tạo hóa. Còn như các vật động, giống cây cối, hoa quả, cầm muông đều là sự cần dùng có ích cho mình, giúp việc cho xã-hội. Còn như cái sống mà vô-ích là không có tinh thương lại mà giúp giập cho xã-hội, làm việc cho tạo-hóa, thì thật là vô ích cho cái sống, vương châu, chật đường, chen đất cho đồng-bào ta vậy.

(*Còn nữa*) Đại-cáng-Mai

HÀI ĐÀM

Khuyên mã chi tình

II

Lu bà tiên-sinh đã một phen sống sót như vậy, tưởng trên đến già thế mà không, hôm sau lại tò-mò đến để mà tự-tình khuyên mã. . . cho hay những lu-bà quản-tử cũng anh-hùng thật!

Tiên sinh đứng trông thấy bọn trí-âm với mẩu xệch mẩu xoạc, giọt ngắn giọt dài, vừa nức nở vừa nói:

Hát một câu kẻo sầu trong dạ. Tôi với mình khuyên mã chi duyên!

Hỡi mình, mình ơi!

Mình mình ơi! Tôi với mình khuyên mã chi duyên!

Trí-âm hát đáp:

Khuyên mã chi duyên đòi ta gớp gỡ. Tôi với mình có bữa mất thấy!

Hỡi mình, mình ơi!

Mình mình ơi! Tôi với mình có bữa mất thấy!

Đ. L. H.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Xin quí báo lấy lẽ công bình mà chỉ bảo cho một việc thuộc về pháp luật như sau này:

Việc chở người đi sông nước, vì người làm không cẩn thận hay là vì vô ý mà để cho tàu đâm t i những người có trách-nhiệm lấy phải như thế nào và ông chủ tàu có phải đền người ta không? Xin ngài chỉ bảo cho thì những người có người nhà chịu thiệt hại về nghề ấy được cảm ơn ngài lắm.

TRẢ LỜI. — Khi tàu đâm hay bị nạn gì khác mà bởi tại người chở vận-tải hoặc người làm công của mình sơ-suất hay là bất cẩn để hành khách và n ững người làm công (hoa tiêu, mạch lô, vân vân) thiệt mạng hay là bị thương thì người chở vận tải p ải chịu trách-nhiệm.

Vậy nếu những hành-khách hay người làm trong tàu bị thương hay là mất đồ hàn -lý, hàng hóa thì có thể bắt người chủ vận tải đền tiền bồi thường cho mình.

Nếu hành khách hay là người làm tàu chết vì tàu đâm hay vì nạn khác mà lỗi tại người chủ vận-tải, thì vợ con những người bị nạn có thể bắt đền người chủ vận-tải được.

Đó là chiếu theo hai điều 1383 và 1384 ở bộ Dân-luật Pháp như sau này:

« Ai cũng phải chịu trách nhiệm về những sự tổn hại, không những tại mình làm ra, mà cả đến sự sơ suất bất cẩn của mình nữa».

Không những là phải chịu trách nhiệm về sự tổn hại tự lỗi mình làm ra mà cả đến những sự tổn hại bởi tại những người của mình dùng (dầy tớ hay là người làm công) hay là bởi tại những vật gì của mình coi giữ nữa. »

Ngoài những khoản bồi thường cho những người bị nạn đã kể trên ấy, người phạm lỗi lại còn có thể phải tội tù hay phạt tiền nữa.

Điều 319 và điều 320 trong bộ Hình luật Pháp đã định như sau này:

« Người nào vì vụng dại, vì sơ suất, vì vô ý hay là không tuân g ữ qui-tắc của quan đinh, k ông phải là cố ý giết người mà đầu nỗ làm chết người hay là làm cái nguyên-nhân cho sự làm chết người thì phải phạt giam từ 3 tháng đến 2 năm và p ạt tiền từ 50 francs đến 600 francs. Nếu vì vụng dại hay là sơ suất bắt cẩn mà chỉ đến nỗi người ta bị thương, thì người phạm tội phải g am từ 6 ngày cho đến 2 tháng và phạt tiền từ 16 francs cho đến 100 francs hay là hai tội ấy chỉ phải phạt một tội mà thôi. »

Hai điều luật trên ấy trong bộ Hình-luật Bắc-kỳ cũng theo gần như thế là điều 195 và 196.

Vậy thì việc ấy ông phải kiện tại quan Biện-lý tòa án thành-phố ông ở, để quan Biện-lý truy-vấn người phạm tội và ông lại có thể đòi tiền bồi thường nữa.

ĐÃ CÓ
CHUYỆN GIẢI TRÍ
THỨ BA
Bán ở khắp các hàng sách
Giá 0$18

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	18 độ
15 giờ	21 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		11	20
— nhì,	—	10	37
— ba,	—	9	70
Thóc hạng nhất,	—	6	6
Bắp ngô	—	7	00

Giá bạc. Kể từ ngày 23 Décembre 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 10

Tin quan nguyên Toàn-quyền Sarraut. Báo *Presse Coloniale* ngày 19 novembre có đăng rằng:

« Ta được tin rằng ông Alber. Sarraut nguyên Thượng-thư Thuộc-địa đã được tin nay mai bổ làm Toàn-quyền Đông-pháp, ngay sau khi ông Marisal Merlin trở về Pháp.

Nghe đâu quan nguyên Thượng-thư sẽ đi Saigon vào khoảng tháng giêng tây này. »

Quan Toàn-quyền đi Đồ-sơn. — Quan Toàn-quyền vừa đi kinh lược ở miền Thượng-du về, ngài định rằng trước khi sang Lào thì ngài sẽ ra nghỉ tại Đồ-sơn mấy hôm.

Quan Thống soái Andlauer đã tới nơi. — Quan Tổng-thống binh-vụ mới của Đông-dương là Nguyên-soái A dlauer đã cùng với quan Nguyên-soái Benoit coi đạo binh Trung Bắc-kỳ đi chuyến xe lửa chiều hôm qua ở Haip ong lên. Sau đoàn xe lửa thường có mắc một toa *salon* để các ngài đi. Như lời bản báo đã nói trước chỉ có các hàng tướng tá đo tòa T ám-mưu cử và đ i kỵ ra ta tận ga đón ngài mà thôi còn các quan võ khác thì đón cả tại đại-đình ở Đồn-thủy. Quan Thống-soái đi ô-tô về đại-đình theo đường bàng Cỏ, phố Đồng-khánh và đường Rollande Saõ: dọc đường, dân có các đội quân đứng bông súng chào và hai phương nhạc cử nhạc.

Chiều hôm nay, hồi 3 giờ, quan Thống-soái có tiếp các quan chức Tây Nam tại đại đình rồi theo thứ tự như lệ khi nghênh tiếp quan Toàn quyền mọi khi.

Quan Thống-đốc Cognacq sắp tới Hanoi. Quan Thống đốc Nam-kỳ là M. Cognacq chúng cuối tháng này sẽ đi đường bộ ra Hanoi để thương-thuyết với quan Toàn quyền về việc tổ-chức cuộc đấu-xảo của Saigon năm 1925.

M. de Martel là Sứ-thần Pháp tại Bắc-kinh và quí quyến cũng ở Saigon cùng ra với quan Thống-đốc. Trong khi ở đây các ngài sẽ ng i tại phủ Toàn-quyền.

Quan Nguyên-soái Sicre về quê quán. — Quan Nguyên-soái Sicre sẽ đáp tàu d'*Entrecasteaux* p ản hồi quý quốc, quan nguyên-soái Benoit đã đến thay ngài quản đốc các đạo binh Trung-Bắc-kỳ.

Tàu « Haiphong » vẫn chưa tìm thấy. — Báo-t uyền *Matricule* vừa mới gửi vô-tuyến-điện ra hỏi rằng vẫn chưa tìm thấy chiếc tàu *Haiphong* đâu cả.

Nhập tịch dân Pháp. *Quan-báo Đại-pháp* sang kỳ tới vừa rồi có đăng tên mấy người được n ập tịch dân Pháp như sau này:

1° Được nhập tịch dân P áp theo như luật ngày 25 mars 1915

Trần-Công làm nghề nấu bếp, sinh tại Hanoi năm 1889 ngụ tại Marseille (Bouc es-du-Rhône); Đào-vũ-Xuân thợ tiện, sinh tại Thuy-khuê năm 1885 ngụ tại Chateau Arnoux (Basses Alpes) đã sinh được một con gái là Hugue te Marie tại Chateau-Arnoux ngày 11 mars 1918.

2° Được hồi-p ục quyền làm dân Pháp đã bị mất trước, vì chồng là người ngoại quốc nay đã được nhập tịch dân Pháp.

Luquet (Jul e-Antoinette) là vợ Trần-Công, trú tại Marse lle; Coguelet Marie là vợ Đào-vũ-Xuân trú tại Chateau-Arnoux.

NHẬN MẶT KIM-CƯƠNG

Hiệu Ly seng bảo, 41, phố hàng Bồ, mới sang nhiều thứ nhẫn kim-cương hạng ba mũ, hạng một mặt. Giá bán rất rẻ tính theo tiền francs, xin mời các ngài đến xem.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng-t ẩm xử những việc sau này:

Biệt xử chung thân. — N -v-Quy tức Thu đã phải biệt xứ lại còn lẫn-lút ở Haiphong không chịu đi nơi khác. Sở Mật-thám bắ được xét ra tên ấy chỉ dông dài như cũ không chịu làm gì cả. Tòa án Trùng-trị Haiphong phạt tên ấy 2 năm tù và ết hạn thì phải đ biệt xứ chung thân vì trước đã can nhiều án về tội du đảng và ăn cắp rồi. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp bông. — Một hiệu Khách gửi bông ở xe hỏa thấy mất thì vội đi trình, sau tìm thấy bông ấy giấu một nơi chưa tiêu tán được. Sở Cẩm xét thì bắt tên Ng văn-Toan. Ng-v-Can cũng hai tên nữa làm cu-ly cho sở xe hỏa về việc ăn cắp bông ấy. Nhưng hỏi thì đứa nọ đổ quanh cho đứa kia chứ chẳng đứa nào nhận cả. Tòa án trừng-trị Nam-định xét việc ấy tên Toan và tên Can mỗi tên 6 tháng tù và tha ai tên kia vì xét không đủ chứng cớ. Tên Toan và tên Can chống án. Nay ở ước tòa Thượng-thẩm thì nhận là cũng với hai tên kia có trốt đại ăn cắp bông và kêu vạn lượng xét cho vì hai tên kia chứng đồng đúng việc ấy mà được tha cả. Tòa Thượng-thẩm y án và bảo cho hai tên kia biết rằng i hai tên đồng-đảng được tha là vì k ông đủ chứng cớ.

Hành hung. — Vì chuyện bất bình, Tsan Lâm là người Khách cãi nhau với vợ là người đồng bang rồi đánh bị thương. Tòa án Trùng trị Nam-định phạt Tsan Lâm 15 ngày tù và 100 quan. Tòa Thượng thẩm y án nhưng cho án treo.

Tham trâu ăn trộm. — Phạm-v-Hảo bàn hàng tuýt vì tham lợi mua rẻ con trâu ăn cắp để làm thịt bán bị tòa án Trung-trị Haiphong p ạt 6 tháng tù và 200 quan. Tòa Thượng-thẩm y tội tù và giảm cho tội phạt xuống 25 quan.

Con đỏ bắt lương. — N -t -Nhơn tức Trần-thị-Nhơn 16 tuổi ăn cắp của chủ một cái áo the rồi bỏ đi. Tòa án Trùng-trị Haiphong phạt bắt giam nhà Trùng-trị cho đến khi nhớn tuổi mới được về. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp mũ. — Tòa án Trùng-trị Lạng-sơn phạt Vũ-văn-Tại 1 năm tù về tội ăn cắp một cái mũ và khi hết hạn tù thì bắt p ải biệt xứ trong vòng 5 năm vì tê ấy lại phạm việc ăn cắp. Tòa T ượng-thẩm giảm tội tù cho tên ấy xuống 6 tháng và tha cho tội biệt xứ.

Lại giờ trò. — Nghe đâu thành-phố Hanoi sắp có diễn một tấn kịch; không phải là để làm phúc, chứng như mấy người ra trò chơ-ý kiếm tiền, song lang nha ng e nói có tại ông đóng hai vai. Xin các ông ngài kỹ lai cho:

Giấy rách làng nho giữ lấy lề,
Các ông xin chớ giở trò hề,
Quẩy hòi bỏi nhọ làm chi nữa?
Tiền được bao nhiêu khéo giở nghề!

Hải-Khách lai cảo

BÀ DEMANGE ở đầu phố Ngô-trạm, bán hạ gió những thứ sa-tanh đen, hoa và trơn, bi-tất chân, bi-tất tay, các thứ vải, vân vân.

Bà DEMANGE biết nói tiếng ta, và tiếp-đãi các bạn hàng rất tử-tế.

Thi vào trường Canh nông thực hành Tuyên-quang. Bản báo nhắc lại rằng đến ngày 11 février 1925 này hồi 8 giờ sáng, tại trường Canh-nông trên trại hàng ngô Hà-nội sẽ có mở kỳ thi tuyển học-sinh vào trường Canh-nông t ực-hành Tuyên-quang.

Ai muốn dự thi p ải sớm đầu đơn đến quan Công-sứ tỉnh mình hay quan Đốc-lý Hà-nội, Hải-p òng, để chuyển về quan chánh sở Canh-nông. Đơn xin phải đính theo các giấy sau này:

1° Giấy khai s inh (extrait de naissance);

2° Giấy khai s inh (extrait de naissance);

3° Giấy thầy thuốc chứng nhận là làm được việc đồng áng và có giản đồ của mình (certi ni at avec plan topographie émanant d'un médecin qualifié, établissant que le candidat est apte physiquement aux travaux de la ferme et des champs);

4° Giấy p ép của người c a hay người đỡ đầu (Autorisation du chef de famille ou du tuteur);

5° Giấy chứng nhận là con nhà tử-tế (Certificat d'honorabilité du chef de famille ou de tuteur);

6° Bản sao bằng sơ-học hay giấy chứng nhận k ác của nhà trường (Copie du certificat d'études primaires ou d'autres titres scolaires).

ĐÃ CÓ BÁN:
TỤC TÁI-SINH-DUYÊN
Tiền-biên và Hậu biên
Mỗi cuốn giá: 0$90

Ngạch học-chính. Melle Trinh-thị-Minh, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, được bổ giáo-tập tập sự.

Mme Hoàng-thị-Tân, Melle Ng-thị Nhất, có bằng Sơ- ọc Pháp-Việt, được bổ giáo-tập phụ-tá, lương mỗi tháng 15 đồng.

M. Ng văn-Đính giáo-tập hạng tám ở Ninh-cương (Nam-định), được nghỉ dưỡng bệnh 45 ngày, 30 ngày trước được cả lương, 15 ngày sau được nửa lương.

Ngạch tòa Sứ. — M. Ng-văn-Mão thư-ký thượng hạng hạng nhất tại Bắc-ninh, được p ép nghỉ 29 ngày.

Cải-chính. Kỳ báo bôm qua, đăng việc ông giáo Lanh ở trường Cửa đông Hanoi có đưa học-trò đi coi xem thành Cổ-loa tỉnh Phúc-yên, lại đặt lầm vào mục Bắc-ninh. Vậy nay cải-chính lại cho đúng.

Ngạch Kiểm-lâm. — M. Ng văn-Phú, lính Kểm-lâm hạng sáu ở Hương-bi (Quảng-yên) được t ăng-bi-thự.

Ngạch Dê-lao. — M. Ng-Hinh cựu binh được bổ làm thô-ngục, lương mỗi năm 15 đồng, ở Hà-đông.

Ngạch Mật-thám. — M. Ng-văn-Lô, mật thám bị bãi dịch.

AI MUỐN LÀM GIÀU?

Một đồng bạc vốn mà lợi được hàng vạn!

Một đồng bạc vốn mà lợi được hàng ngàn, hàng trăm!

Muốn như thế, thì kíp mua một phiếu về cuộc sổ số, « Việc lạo Đài kỷ-niệm các trận vong chiến sĩ. »

Phiếu ấy có bán ở các nơi công sở, và các cửa hàng to.

Indochine-Films & Cinémas
33, Boulevard Henri Rivière, 33
HANOI
Sẽ làm phim ảnh « Service Prodacti on của bản-hội ở số 1, Rue de la Sapèquerie, Hà noi, muốn mô-mang về nghề đóng trò chơ bóng ở Đông-Pháp nay theo như các nước. Bản-hội chủ ý muốn tìm những người bản-xứ thích làm nghề đóng trò để làm phim. Thứ nhất là vai đóng trò buồn cười (comique) mà ai muốn đóng trò xin đến thương thuyết. Sau nữa là vai đóng trò đàn bà, con gái. Lại, nếu văn. Ai muốn giúp bản-hội mà thành nên được nghề thì xin biết thêm ngay cho bản-hội.

HIỆU BÀO-CHẾ:
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE
Pharmacie Montéso
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU GAN-CÁ-VIÊN
(Capsules huile de foie de morue)
Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ: 0$90
油肝魚丸
華歐式醫藥藥房藥師張治保製

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Giá thóc gạo. — Thị giá thóc gạo phiên chợ ngày thứ tư 20 décembre 1924 như sau này:

Thóc

Hạng nhất giá	7 $ 10	100	kilos
— nhì —	6 , 50	100	—
— ba —	6 , 10	100	—

Gạo

Hạng nhất giá	11 ,00	100	kilos
— nhì —	10 ,10	100	—
— ba —	9 ,60	100	—

Tàu « Jérusalem » đã tới. — Tàu *Jérusalem* đã tới bến hồi 7 giờ tối hôm chủ nhật, khi tàu đỗ bến thì thấy đen đỏ những người ra đón các hành khách trên tàu xuống, trong số các hành khách thì có quan Tổng-soái Andlauer và quan Nguyên-soái Benoit.

Việc nghênh tiếp quan Thống-soái mới. — Chiều chủ n ật vừa rồi quan Thống-soái Andlauer và quan nguyên-soái Benoit đi tàu *Jérusalem* đã tới Haiphong Sáng thứ hai hồ 9 giờ tại trước dinh quan Mẫu binh có cuộc điểm binh mừng ngài. Quan Thống-soái và quan nguyên-soái Be oit coi đạo binh Trung Bắc-kỳ quan nguyên soái Pernot coi đạo binh Bắc-ninh và quan đại-tá Méchet cùng đi kiểm điểm các hàng quân ngũ một lượt; trong khi đó có một chiếc máy bay lượn ở trên không.

Hồi 9 giờ rưỡi quan quyền Đốc-lý Hải-phòng là M. Paquin có đến yết kiến ngài và sáng hôm ấy quan T ống-soái tổ g đã đến đáp lễ tại tòa Đốc-lý.

Thảm trạng. Sáu giờ rưỡi sáng chủ-nhật, ở góc đường phố Maréchal Pétain và phố Bắc-ninh có cái xác đứa con gái độ hai tuổi, căn cước không rõ, chết về bệnh đậu mùa. Sở Cẩm phái người lại biên khám xong đã cho đưa cái xác ấy vào nhà mổ.

Mất hoa-tai. — Trần-văn-Nhiên 43 tuổi, các công sở máy đến, nhà ở ngõ phố Commerce số 17, tỉnh lỵng một người vú sữa không biết tên lấy trộm mất đôi hoa tai giá t ười bốn đồng.

Giải ra ngoại châu. — Ngày thứ sáu và ngày thứ bảy trước bắt được cả thảy năm tên ăn mày đi lang thang các phố giải ra ngoại châu.

Bội tín. — Đào-văn Thôn làm thợ may ở số 16 phố Đường-cát thua tên Nguyễn-thị Dần lấy trộm mấy chiếc quần áo đáng giá 12 đồng và lượng một số tiền 10 đồng rồi trốn mất.

Hỏa tai. — Sáng hôm 22, tại làng Gia-viên ở phía sau ga phát hỏa cháy mất 25 nóc nhà tranh; được tin cấp báo, sở Cẩm và trại Khố-xanh có mang vòi rồng đến chữa, song không biết người của thiệt hại là bao nhiêu.

THÁI BÌNH

Hội Tập-thiện. — Hội Tập-thiện lại vừa mới nhận được của huyện Quỳnh-côi đem giao số tiền bán vé 40 $ 00 nữa.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba)

88 88
THỦY-HỬ
NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Công-tôn-thắng nói:

— Cái tài nỏ-mọn của tôi, cũng chưa thì thỏ chút nào, khi nào dám ngồi cái địa-vị ấy, xin mời *Lâm* đại-huynh ngồi cho.

Lâm-sung nói:

— Vừa rồi thắng được quân giặc, đủ biết cái diệu-pháp của tiên-sinh. Châu-vạc tất phải có ba, thiếu một không được, tiên-sinh chớ nên từ-chối.

Công-tôn-thắng bất-đắc-dĩ phải ngồi ghế thứ ba. Đến ghế thứ tư, *Lâm-sung* lại toan n ường cho người khác. *Triều-cái, Ngô-dụng* và *Công-tôn-thắng*, ba người nhất định không nghe.

Ba người đều nói:

— Vừa rồi *Lâm* đại-huynh bảo rằng « Châu-vạc tất phải có ba, thiếu một không được », cho nên ba chúng tôi đều phải nhận ngồi. Nay đại-huynh lại còn muốn nhường cho người khác nữa thì bọn *Triều-cái* này quyết xin cáo-thoái.

Ba người cứ cố ép *Lâm-sung*, *Lâm-sung* bất-đắc-dĩ phải ngồi ghế thứ tư. *Triều-cái* nói:

— Bây giờ x n mới đến *Đỗ* đại-huynh c ng *Tống* đại-t uynh ngồi cho.

Đỗ-thiên và *Tống vạn* khi nào chịu ngồi, cứ nhất định x n từ-chối, rồi mời *Lưu đường* ngồi ghế thứ năm, *Ng uyễn-tiểu nhị* ngồi ghế thứ sáu, *Nguyễn-tiểu ngũ* n ồi ghế thứ bảy, *Ngu-yễn-tiểu thất* ngồi ghế t ứ tám, *Đỗ-thiên* ngồi ghế thứ chín, *Tống vạn* ngồi ghế t ứ mười và *Chu quí* ngồi ghế thứ mười một.

Từ đó chỗ *Lương-sơn-bạc* về tay mười một vị hảo-hán ấy chiếm-trong. Khi ngồi yên vị rồi, trước núi sau núi cả thảy đến hãy tám trăm người kéo đến lạy mừng và đứng sắp hàng ở hai dãy bên dưới.

Triều-cái nói:

— Ta nói để các người biết: Ngày nay *Lâm* giáo-đầu phá in làm chủ sơn-trại này, *Ngô* liên-minh làm quân sư và *Công tôn* tiên-sinh giữ binh quyền, chúng bọn *Lâm* giáo-đầu đây cùng quản-lĩnh sơn-trại. Các người ai nấy lại y-nguyên chức cũ, coi giữ những công việc ở trước nói sau nói, những công việc nọ người nọ, chớ để phòng-bị các nơi quan-yếu, chớ để cho có sự lầm-lỗi. Các người phải đồng-tâm hiệp-lực mà cùng noi theo cái đại-nghĩa của ta.

Triều cái lại truyền xếp dọn những phòng-ốc hai bên để cho gia-quyến các nhà ở, còn các tử i m-châu báo-bối cướp được ở *Hoàng-nê-tương* hôm trước, cùng các thứ kim-ngân tài-bảo của mình đưa đến, đưa đem phân-phát cho các tiền-đầu-mục và bọn lâu-la.

Hôm ấy giết trâu mổ lợn làm lễ tế trời đất thần-minh và mở tiệc khao-hạ ở *Tụ-nghĩa-sảnh*. Các vị đầu-lĩnh uống rượu mãi đến nửa đêm mới tan. Sang hôm sau lại mở tiệc vui, suốt mấy cho đến ba bốn ngày trời ăn uống mừng rỡ.

Triều-cái cùng bọn *Ngô-dụng* thương-nghị chúng n ao, sửa-sang đồn-trại và chế-tạo các quân-k í để phòng khi có đối-địch với bọn quan-quân. Lại xếp sẵn các thứ thuyền-bè để luyện-tập t ủy-quân nữa.

Một hôm, *Lâm-sung* thấy *Triều cái* có lượng rộ -rãi, biết khinh tài trọng nghĩa, xếp phòng-ốc để cho gia-quyến các nhà ở thì lại đ ng lòng sực nhớ đến vợ ở chốn *Đông-kinh*, chưa biết ngày nay sống chết thế nào.

Lâm-sung đem sự-tình đầu đuôi giãi bày cả cho *Triều-cái* nghe và nói:

— Từ khi tôi mới lên núi này, vẫn định rồi cũng đem gia-quyến lên đây, ci i vì thấy *Vương-luân* tâm-địa bất-trắc, khó cùng sum-họp được, vậy nên lại trẫn-nê mãi cho đến ngày nay. Bây lâu tôi lưu-lạc giang-hồ, gia-quyến ở *Đông kinh*, c ưa biết sống chết thế nào vậy.

Triều-cái nói:

— Hiền-đệ đã có qui quyến ở *Đông-kinh* thì sao không cem tới đây để cùng nhau sum-họp? Bây giờ hiền-đệ nên viết một bức thư, sai người mau mau về đón.

Lâm-sung vâng lời, viết một bức thư, sai hai tên lâu-la tâm-phúc của mình xuống núi để về *Đông-kinh* đón gia-quyến.

Cách độ hai tháng thì hai tên lâu-la ấy trở về báo rằng:

— Chúng tôi đi thẳng vào trong thành *Đông-kinh*, đến trước soái-phủ, tìm nhà *Trương* giáo-đầu (Bố vợ *Lâm-sung*) thì nghe nói nương-tử bị *Cao* thái-úy cưỡng-bách việc hôn-nhân, liền tự thắt cổ chết đã nửa năm nay. *Trương* giáo-đầu cũng vì lo nhớ quá mà thành bệnh, cũng chết rồi nửa tháng trước. Chỉ còn có một con nữ-tỳ *Cẩm-nhi* nay đã lấy chồng, làm ăn buôn-bán ở đấy. Tôi hỏi thăm các nhà láng-diềng đều nói như thế cả, đích là việc thực, vậy phải kíp về bẩm bạch để ngài biết tin.

Lâm-sung nghe báo, hai hàng nước mắt, cứ ấy xuống dòng dòng, trong lòng không còn vướng-vít bề-bộn gì đến gia-quyến nữa. Bọn *Triều-cái* thấy vậy, cũng vì *Lâm sung* mà thở ngắn than dài. Từ đó trong chốn sơn trại, chỉ việc luyện-tập quân-sĩ để đợi đến ngày đối-địch với bọn quan-quân.

Một hôm, các tướng đang họp ở trong nhà *Tụ-nghĩa sảnh* thương-nghị các công việc, lổng thấy tên lâu-la vào báo rằng:

— Quan phủ *Tế-châu* phái bọn quan quân hơn hai ngàn người, đi bốn năm trăm chiếc thuyền vừa lớn vừa nhỏ, hiện đã đóng ở *Thạch-kệ-thôn*, hãy chúng tôi phải về đây phi báo.

Triều-cái nghe báo, giật mình kinh sợ, vội-vàng mời quân-sư là *Ngô-dụng* vào để thương-nghị. *Triều-cái* nói:

— Bây giờ quan-quân sắp đến, ta làm thế nào mà đối-địch cho nổi.

Ngô-dụng cười mà bảo rằng:

— Đại-huynh không phải phiền lòng, tôi đã có kế!

Nói xong, l ền ghé t i ba anh em bộ *Nguyễn* thì thào bảo nhỏ mấy câu. Lại gọi *Lâm-sung* cùng *Lưu-đường* đến, truyền bảo mưu kế, cứ *Đỗ-thiên* và *Tống-vạn* nữa, cũng mỗi người cắt cử một việc.

Lại nói chuyện quan phủ *Tế-châu* sai chức đoàn-luyện-sứ là *Hoàng-an* đem hơn một nghìn quân đến *Thạch-kệ-thôn*, bắt thuyền chia làm hai đường để tiến vào phía trong hồ. Khi đi gần tới bến *Kim-sa*, bỗng nghe trên mặt nước có tiếng còi tu tu.

Hoàng-an nói:

Tiếng gì như tiếng họa-đồ vậy. Ta lấy dùng t uyền lại xem sao.

Hoàng-an ngẩng nhìn ở phía xa xa có ba chiếc thuyền đi đến. Mỗi chiếc thuyền trong có năm người. Bốn người cầm lái và một người đứng giữa, đầu đội k ăn đỏ, mình mặc áo thêu đỏ, tay cầm cái móc câu. Người trong ba cái thuyền ấy ăn-mặc giống nhau.

Có kẻ nhận được mặt, nói với *Hoàng-an* rằng:

— Ba người đứng trong ba chiếc thuyền kia: một người là *Nguyễn-tiểu nhị*, một người là *Nguyễn-tiểu ngũ* và một người là *Nguyễn-tiểu-thất* đó!

Hoàng-an nói:

— Nếu vậy thì các người cùng ta cố sức tiến lên mà bắt cho được ba thằng giặc ấy.

(Còn nữa).

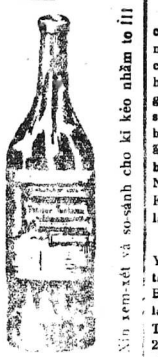
Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không như có máy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to lắm!

Ngày mùng 7 tháng tư tàu, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tên Nội-các phụng lời chỉ-dụ rằng:

Chiếu nay đại-thọ được thưởng cho MONTÉS cai-công, có chế nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dụng quá hạn, đáng nên gia thưởng, trước lục phẩm khi gửi cho quí được phẩm chất-lượng để ủy tỉnh-giả.

Khâm thử.

敕賜三品銜前內閣中書現署大理寺少卿加四級紀錄十次蒙

嘉獎蒙賜福字一方以資

獎勵欽此

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai dã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thì có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÉS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

MỘT DỊP HIẾM CÓ

Thứ serge toàn laine mùa huyền khổ rộng 140/m. Dùng may quần áo đàn ông thì thực đẹp, giá 2$80 và 3$50 một thước

Hỏi xin mẫu tại hiệu: H. Vallée, 27, phố Paul Bert, Hanoi.

Xin gửi luôn cả timbre để giả lời.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

PHÚ-THỌ

Tiêu tiền thuế. — Lý-trưởng xã Yên-ninh-hạ lạm tiêu 38 đồng tiền thuế của làng ấy, đã phải giải ra tòa án tỉnh đã thú nhận và xin nộp trả số tiền ấy rồi. Nhưng còn tội tư tiêu tiền thuế thì tòa án còn đang xét xử.

Tội ở bên nào? — Mới rồi hai vợ chồng tên Lê-văn-Nghĩa ở xã Trù-mật đi vắng, có con gái là Lê-thị Ngữ cùng hai người con trai coi nhà. Đêm hôm ấy có người lẻn cửa vào trèo ghẹo thị Ngữ, thì thị ấy đánh diêm soi và nói là trông rõ mặt phó-lý. Thị bèn hô hoán lên thì người lẻn cửa ấy chạy thoát. Hôm sau thầy phó-lý bảo làng đến bắt sóc đĩa ở nhà tên Nghĩa. Chuyện cũng nực cười thay! Không hay lời thị Ngữ nói tội hay là phó lý nói thật.

Mất bò. — Tên Lê-văn-Khanh làng Yên-minh thượng, hồi 1 giờ hôm 12 tháng 11 vừa rồi, đem bò đi cuốc ở Bình-quân bị tên Trần-v-Tâm người làng Hinh-quân dắt trộm đi, đến xã Thái-bình gặp một đứa con trai nước 25 tuổi đoạt bắt, tên Tâm thú thực thì tên ấy cùng dắt bò đi bán giúp, hứa được thì sẽ chia đôi. Khi chúng dắt bò tới làng Lệ-mỹ bị tuần phu tìm ngại hỏi thì đứa con trai ấy chạy thoát, còn tên Tâm bị bắt giải lên tòa án tra hỏi; nhưng tên Tâm không biết đứa con trai ấy là tên gì và ở đâu cả.

Việc này còn đương xét.

Cháy. — Hồi 7 giờ sáng hôm chủ nhật 21 décembre người tàng-ve trông đánh liên thanh, hỏi ra thì phát hỏa tại nhà một người thợ chạm ở phố Chợ-cũ. May được nhiều người đến cứu thì tắt được ngay, không lan sang láng diềng. Thiệt hại độ 100 đồng.

VIỆC KINH-ĐÔ

Thời tiết. — Đã trót một tháng nay trời không có mưa to gió lớn, suốt ngày chỉ có mưa bắc và gió heo, lạnh lẽm, hàn thử kịch thường ghi 19 18 độ là t ường, trong lúc trời mưa, còn hai tháng thì ghi mãi đến 24 độ.

Hiện nay các nhà nông phố đã ra đồng đến rẫy làm lụng và trồng trọt được nhiều công việc lắm. Có lẽ qua tiết đông-chí rồi thì trời lại tạnh ráo hơn và khỏi phải khó công nhọc sức mà cuyển cần được công việc làm ấn, thì sự cơ cận cũng đỡ lo được một ít, khá mừng t ay.

Vở lòng học lấy những nghề ngỗn ghẹp hay! — Ở một cái quán bán rượu kia ở trước cửa Thương tứ thường ngày vào khoảng 5 giờ chiều thì có hai đứa trẻ con, một đứa chừng năm tuổi, và một đứa mười tuổi, đến mua rượu mà cùng nhau đánh chén tại đó. Hai đứa ấy chiều nào cũng nồng hết hũng m t bào bạc, lại có khi cùng nhau đem nem chả đến đó mà ăn uống, ra b vui về và chuyện trò cười cợt chẳng khác gì các bác chứng ma-men. — Người chủ quán trông thấy đã được vài tuần rồi mà hai đứa ấy cứ vẫn đến uống rượu hoài, thì lấy làm lạ mà hỏi chúng nó vì sao còn nhỏ tuổi như thế mà lại đi tập n hề không hay? Chúng nó đáp lại rằng nhà chúng nó ngày nào cũng có người đến rượu trả ăn chơi, mà chúng nó trông thấy lấy làm thèm mà ung muốn lắm, nương nếu nông ở nhà, thì cha mẹ chúng nó thường la rầy, nên anh em c ùng nó phải cắp tiền đem nhau đi uống nơi khác cho được tự do.

Người chủ quán hỏi ra biết rõ nguồn cơn, rồi mới đi với anh em nó về nhà cha mẹ nó thì quả thật cha chúng nó là một người nghiện rượu, mẹ chúng nó lại là một người bán hàng rượu và nem chả, ngày thường lấy nghề ấy làm sanh nhai, cho nên tấp nập nay đem đã hạng người nhiều sự thú. Cũng bởi thế mà hai đứa con c «ỏ lòng tập lấy những nghề nghiệp hay».

Người chủ quán này tuy là thường nhơn, nhưng chẳng phải là kẻ kiến lợi hôn tâm mà thu những tiền tài có hại điều nghĩa-vụ, nên liền đem hai t ứng bé vào nhà rồi nói cho cha mẹ nó b ết để cấm tuyệt sự đó ấy, rồi lại bảo cha mẹ nó phải bắt chúng nó đi học hành, chớ có để tuổng tr ần mà hóa ra hư tính nết của chúng nó.

Cha mẹ nó rất cảm tạ lòng kiến-ng ĩa rồi bắt con về, mới biết cái lỗi vì mình không dạy.

Voi sổ mạch. — Voi là một giống thú nuôi rất khôn, đã dễ tập lại mau tuổn, từ khi trận nái đem về dụ tập những trong ba tháng thì đã sai kh ến được, tuy tuế những khi nó sổ-mạch (tức là kọi nó phát ra dục tánh mà không được thích tình) thì nó trở ra tánh dữ: đói con mất đồ kẻ, đói lỗ tai rỉ nước ra, cả ngày tuôn chạy một cách lung lắng dữ lợn lắm, có khi ba bốn ngày chưa dụ về được. Những kẻ chăn voi gặp phải khi voi sổ như thế thì thật là rất nguy hiểm cho tánh mạng họ, lắm người đeo chặt lấy cổ voi cứ tày ý nó chạy, phải treo cơm ở các nhánh cây cùng khắp để vớ được đâu ăn đó, trị cùng t ể mà tánh không thuần thì phải đem voi cái đến dụ một cách cho khôn khéo mới được.

Ngày 15 décembre một con voi đi ăn ở miền t iên-lý lỏ thuộc địa p ận làng Gia-lễ, trong khi đang ăn, bỗng nhiên trở nên tánh dữ, lắc tên nài rơi xuống rồi tuông chạy cùng khắp các nẻo đường kiệt trong làng, đến đâu cũng có đánh phá tây cối, nhưng không hại đến người. Ấy chỉ bởi người chăn voi nhanh ý, khi biết voi đã trở tánh thì c ạy đi tuyên bố cho người ta biết mà t ốn tránh khỏi bị voi hại.

Con voi ấy sổ mạch nội trong vài giờ tôi đã dụ được về tàu, ấy cũng nhờ người chăn voi mà cái nạn voi sổ-mạch t i không có, bây giờ voi it mà nạn ấy thỉnh thoảng thấy, cái cớ tưởng cũng phải tìm cho ra mới được vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Tỉnh là dây oan — Mới rồi ở trong thành, có một nhà kia, xảy ra một tấn bi kịch, mà duyên do là bởi chuyện tình. Số là trong gia-đình ấy, đức ông chồng có ran rỉu với một ả nào đó. Người vợ vẫn đã biết rõ, nhưng có ta có tính sâu hiểm, cho nên đối với phu quan vẫn ra chiều hòa thuận, tuy trong lòng thì thầm cạn tím ruột, song ngoài mặt cứ thơn-thớt nói cười, không hề có một tiếng chi t ếng bắc gì cả, cố lập tâm định bắt cho được quả-tang, để nhai trợt nuốt sống con nào đã chia sẻ cái e khối-tình-chung ở của mình. Bấy nay chờ đợi đã nỏ, lửa tình càng ồng, máu ghen càng ực càng nổi, một hôm kia đêm đã khuya, canh đã bẩy, tức bẩy giờ chuông đã đ êm hai, có đã nằm trong buồng kín, m hơi lặng tiếng, giả các ngủ say, người chờ-g tưởng sự tử đã nỏ, rợ đâu người có ý rình người vô tình, thấy nọ mới dắt tình-nhân vào buồng bên cạnh, vừa đặt mình xuống g ường, thì bỗng đâu sấ ư-sẻ bắt kỳ, m t lát dao oan nghiệt đã phạm ngay vào chỗ thái dương. Chao ôi! hồn lạc p ách bay, x ết bao là nỗi kinh hoàng! Tiếng kêu cứu vang động cả một góc thành, người lân bàng đổ đến rất đông, lại có cả lính gác t ửa

Mọi người đều tưởng rằng trộm cướp chi đây, hỏi đến nung thì là ai? thì tế ra không phải là quân đầu trâu trán khỉ, mà lại là người liễu yếu đào tơ!

Người ấy là ai? chính là sư-tử Hà-đông đã tỉnh giấc nồng, dương oanh dải vuốt nhọn để cắn chết cái ả trắng hoa ấy. Nhưng rồi thay! lại cắn phải chồng mình!

Hiện nay người chồng đương nằm ở nhà thương,,bệnh tình tuy nặng, mà cũng ra ông bình phục được.

Than ôi! con ma e ái-tình» làm cho người ta phạm biết bao là tội ác! Ấy đó! Lỗ chân mắt bước, để đi đến suối dời!

Một bọn cường-đạo. — Mới rồi ở làng Qui-hậu thuộc hạt Lệ-thủy, tại nhà một người đàn-bà góa kia, đương lúc đạ-thâm canh-tỉnh, bỗng bị một bọn cường đạo vào nhà ăn cướp, chúng trói người chủ phụ lại, bảo chỉ cho c ôn của ở đâu, người ấy r hất định không chịu chỉ, liều mình cho chúng tha hồ m đánh đập tra khảo; lũ hung-tàn nhẫn lạc trong nhà người ta không có đàn ông, chúng bèn t ộc-tử Khốc hại thay! Chúng nhẫn tâm đến nỗi đang tay ứa vào cằm người đàn-bà yếu đuối ấy, thật là một cái thủ-đoạn bạo ngược quá. tội nghiệp cho người quả-phụ này, s ức có lực nhược, đành nghiến răng chịu chết dưới mũi dao nhọn của bọn hung-tàn, nhưng may buổi bấy giờ, trời đã gần rạng, đám đi hồ tàn gà đã gáy sáng, quân gian-nhân biết thế không khảo được của, nên chúng vơ vét m t mớ đồ đạc áo xống gì đó, gọi là cái của «đi ăn cướp» để đêm về làm «quà» cho vợ con!

Người chủ phụ ấy tên là Lài, hiện đương nằm tại nhà thương phục thuốc, vết thương tuy nặng song cũng chưa đến nỗi thiệt hại đến sinh-mệnh.

Bọn cường đạo này đã trốn nã được đủ mặt rồi, thế là cái tội ác của chúng nay đã có nghiêm-hình của p áp-luật trừng-trị.

Cá mập «tàu-ô». — Mới rồi, ở địa p ận làng Cử-thôn về xóm Tân-an thuộc hạt Quảng-ninh, dân sở-tại có trông thấy một chiếc ghe của người Tàu trôi dạt vào đấy. Lý-dịc làng ấy báo quan, đến khám thì thấy thân ghe bị hư hỏ g n liều lắm, cột buồm xiêu, bánh lái gẫy, trong ghe chỉ còn có một người đàn bà và ba đứa trẻ, lại tìm thấy được một túi đạn cả t ấy 51 viên.

Cứ như lời kha của người đàn bà này họ nguyên quán ở tỉnh Hải-nam, đi buôn gạo và cá khô sang Quảng-đông, chẳng may giữa đàng gặp nạn, bị một chiếc tru-ô ăn cướp; quân «giặc-bể» đó giết đàn ông, lấy của cải rồi mặc thầy c iếc ghe với bọn cô-nhi quả-phụ ấy lênh-đênh trên khơi hải. Chốc iếc ghe này lâm-nguy, cách xứ Bắc-hải cũng kh ông xa cho lắm.

Lúc bấy giờ, trời xanh nước biếc, bát ngát mênh-mông, bỗ khơi sóng cả, không ai cầm lèo bẻ lái, đành phó mặc cho phong ba, chiếc g e cứ dập dềnh trôi nổi, chẳng b ết đâu là bờ là bến, cứ như thế, đã h ơn một ngày một đêm, may đâu gặp được một trận cá-phong rồi lên, nhờ sức nước sức gió đưa đẩy e chiếc-bách p ặt bờ đông bạt thiệp trùng-dương, trôi từ ven bể xứ Bắc-hải thẳng đến bãi cát tỉnh Quảng-bình, khiến cho bốn mạng con người vừa đàn bà vừa con trẻ t oát được toàn-sinh, khỏi chôn trong bụng cá, mấy người sống sót này thật có phước lắ!

Bao nhiêu đàn ông lái bạn trong ghe đều chết hết cả, bốn người thảy t ở ra sức chống cự lại, thì bị thảm-tử dưới mũi dao ô ấn đan của lũ sát n ân, còn hai người nữa với ông thuyền-trưởng vì khiếp sợ quá, nên đành đầu xuống bể, để tránh khỏi cái độc-thủ của quân hung tàn. Còn cái bao đan mà quan sở lại tịch kỳ ở trong chiếc ghe này, thì người đàn bà ấy khai là của quân tàu-ô bỏ sót lại đó.

Xét n ững tình lý trong lời k ai trên ấy, thì chiếc ghe đó, quả là thương-thuyền thật, chứ không phải là một đảng với bọn «Tàu-ô»

Hiện nay quan sở tại đã phát mãi thân chiếc ghe ấy, được số tiền 50$00, cho họ làm tiền ăn đàng mà về xứ sở.

Xem cái thảm kịch nầy, thì biết bọn «tàu-ô» hung-tàn, bạo ngược là nhường nào, đối với người đồng bang còn nhẫn-tâm thì-hành n ững cái thủ-đoạn khốc-hại đến thế, huống hồ đối với người ngoại quốc, như những ghe mành của người mình, thì chú g còn nghĩ chi đến nữa, t ôi thì vô sở bất-chí; may có pháo-thuyền đi tuần-t ễu luôn ít lâu nay, cái nạn tàu-ô cũng đỡ được hẳn.

QUẢNG-NGÃI

Trợ cấp cho các nhà bị hư hại trong mấy trận lụt bão — Ngày 13 décembre vừa rồi, nhà nước đã chuẩn cấp cho 22 n à bị lụt trôi và bị lở đất, ở làng Hà-chè và Phước-lộc, thuộc phủ Tư-nghĩa; nghe đâu mỗi nhà được cấp 10 đồng, có hai nhà của hai người đàn bà góa và già cả được 15 đồng. Sự trợ cấp nầy, khiến cho các nhà bị tai-nạn ấy rất vui mừng sung sướng, vì trong lúc cơm gạo kém nầy mà được một số tiền ấy, bằng khi bình thường được bạc trăm, không k ác gì kẻ đau sắp chết mà được phương thuốc tiên cải tử hoàn sinh vậy.

Năm nay tai hại không kể xiết được, lúa má phần mất phần trôi, khoai sắp bị nước ngâm, gió đập, tan-tành hư-hỏng cả, ngay-nan vô cùng; e rằng mùa t ăng ba sang năm lại phải mất t ứa, vì bao nhiêu mạ g ieo phần n iều bị nước ngâm hư thối, nên không đủ mạ mà cấy n ư mọi năm. Giá gạo độ nầy cao lên mấy mãi, gạo bát một quan chỉ được 4 ion là cùng! Tháng nầy mà đã cao đến thế, thì qua tháng chạp tháng giêng sau nầy gần tết nhứt, thì còn cao biết ngần nào nữa! Đáng lo lắm thay! Mong rằng số tiền trợ cấp của các nhà từ thiện cho được khá lên, bọn may con nhà nghèo đỡ tiần te trông n ờ vào đó vậy; và ước ao trời mau lặng bể mau êm, để cho ghe thuyền đi lại vận tải gạo lúa đến bán, cho giá lúa hạ lần hồi xuống, chớ cứ gió gió mưa mưa lạnh lạnh thế mãi, thì bất tiện và nguy nạn cho dân nghèo xiết bao!

Tin sau cùng

(Vô tuyến-điện Bordeaux)

Rét lạ thường ở Hoa-kỳ

Tại châu Middlewest rét lạ thường. Hàn thử b ểu xuống đến 35° dưới 0.

Hai mươi chín người chết, tổn hại mười tr ệu.

Đảng cộng-sản ở Pháp

Về việc đảng cộng-sản biểu-tình, quan Herriot có nói: Nếu mọi phương-sách ngày nay không đủ công-hiệu, t i chánh-phủ sẽ i ết sức trừng phạt. Và các tín đồ cũng sai n iều, chớ không được đùng sự thực.

Sở cảnh-sát sẽ có người về đảng cộng-sản biểu đồng tình ở Saint Gervais độ 5.000 người.

Số chi thu bộ thuộc-địa

Thứ-dân nghị-viện đã bàn sổ chi thu của bộ thuộc-địa. Ông tiên-thẩm ủy viên là M. Archimbaud khen ngợi cái phương pháp thuộc địa của Pháp, ông có bàu về việc gia hạn cái đặc quyền của các nhà ngân-hàng ở t uộc-địa, như nhà Đông pháp n ân-hàng, ông xin quan Thượng-thư thuộc-địa nên vội giải-quyết các vấn đề ấy, và ông nói nên với l i hành cái chương-trình Sarraut về việc k uếc-t ương tài nguyên.

Ông Outrey xin quan Thượng-thư định cái phần của Đông-pháp p ải chịu về các kì oản c i tiêu của thượng quốc là hai chục triệu.

(Xem trang thứ tư)

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 23 Décembre 1924

PHƯỢNG-HOA ĐỆ NHỊ

Quê người bóng phấtương thân,
Cảm thương dòng dõi trung thần gian nan.
Cũ trình như ước mẹn toàn,
Nữ lưu khôn đọ chí nàng Phượng-Hoa.

Tối thứ tư 24 Décembre 1924

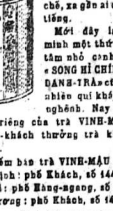
NGỰ GIA CÔNG TỬ

Đừng than sức yếu tuổi già,
Bảy mươi mười bảy x uề xòa cũng xong.

Dù không tỏ kẻ lộn sòng,
Nào ai đã biết con ông là ai.

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở Quảng-đông bên Tou, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở Vũ-đi-sơn, chọn các thứ trà đầu-xuân thượng-hảo-hạng tại trên ngọn núi cao như liên-tâm, ô-long và thiết tiên, vân vân, đóng cách hóa-học điều chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cành, gọi là «SONG HỈ CHÍNH THÁI CANH-TRÀ» chẳng được nhiều qui khách hoan-nghênh. Nay xin đem những đều riêng của trà VINH-MẬU đăng báo, để qui-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi-điểm bán trà VINH-MẬU:
Nam-định: phố Khách, số 144.
Hà-nội: phố Hàng-ngang, số 25.
Hải-dương: phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu cẩn bạch

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì báo-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống:

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phải yếu, không chịu được thời tiết lắm nhắm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

Thứ sữa tốt thượng hạng

Thứ sữa đặc hiệu **Confé** *của nhà lấy sữa có tiếng thứ nhất ở Hòa-Lan, là một thứ sữa những người yếu, trẻ con cùng tất cả mọi người ưa thứ sữa đặc có chất nguyên, dùng rất tốt.*

Ai có tính khó đến đâu, dùng thứ sữa này cũng phải vừa lòng.

Bán buôn tại:

COMPTOIRS COLONIAUX CHINOIS

Haiphong.

茂 MẬU-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-sóng bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Giá tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2048 MẬU-THỊNH kính cáo.

NHÀ BÁ-CHUỒNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người có tuổi, đương khi huyết không lưu-thông được mạnh, hay sinh ra chứng nhức đầu, chóng mặt, đau lưng. Muốn khỏi những chứng ấy thì không gì bằng dùng thuốc:

Gouttes de Virginie

chỉ nội giọt khỏi bệnh.

(Giá bán: 1$20 một lọ

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Lại một đám giết người tại vườn Ông-thượng. — Tại vườn Ông-thượng tức là vườn Maurice-Long vừa vài tháng trước đây đã xảy ra một đám giết người là một tên hung-đồ giết M. Chairet mà lấy của. Đến hồi 7 giờ tối hôm 12 décembre mới đây lại xảy ra một đám nữa. Nhưng đám này là vì thù hằn mà giết nhau. Số là tối hôm ấy có hai người lính bị t i ở trong thành pháo-thủ cơ thứ , ắm là Thomos và Abgrell Ol vier trốn ra đi chơi, rủ nhau đến tiệm café ở đường Espagne ăn uống. Lúc đó có viên quan một theo đi để bắt hai tên lính ấy, nhưng tên Thomas đoán nếu bắt thì liệu mình đâm chết, nên viên quan ấy phải chờ cho chúng đi ra rồi sẽ hay. Đến lúc hai tên ấy đã no say rồi đi ra, thì tên Ab, rell tự dưng xông vào đánh tên Thomas, nhưng viên quan một chạy ra can được, rồi dắt tên Thomas về thành, còn tên Ab rell lững thững đi theo sau. Bỗng đâu có tiếng súng nổ, viên quan một ngoảnh lại xem thì thấy tên Abgrell ngã lăn ra máu chảy lênh láng, nơi đó là đường Verdun. Viên quan ấy sợ tên Thomas c ạy trốn nên không thể buông ra mà chạy lại cứu được, nên nhân có người đi qua bèn nhờ đưa vào nhà thương, vừa đem tớ nơi t i tên ấy chết, nên không kịp lấy lời khai cung gì cả.

Vậy thì ai giết tên Abgrell ? Sau khi đó thì viên cảnh-sát Massei hết sức đi tầm nã tên hung-thủ, nhưng k ông thấy, chỉ hay có mấy người c ứng nói rằng có m t người lí h bắn chết tên ấy, mà không t ông mặt. Mãi đến 11 giờ đêm mới tiếp được tin báo rằng tên hung thủ giết tên Abgrell là tên lính Colonna ở dồn Cây-mai đã bắt được tống giam rồi. Vì tên ấy có đến quan tự-thú rằng nó cũng tên Abgrell có một cái đại-thù, nhân bắt gặp ở đường Verdun, bèn kêu lại rồi cầm súng bắn chết cho rồi.

Việc này tòa án-binh hiện còn đương xét.

CẦN-THƠ

Một đứa bé con kỳ quái. — Mới đây tại nhà hộ-sinh Cần-thơ có một người dân bà sinh ra một đứa con hình thù rất nên kỳ quái. Đứa bé ấy cũng đủ các bộ phận như các đứa bé khác, nhưng nét mặt nó rất xấu xa, hai cái tai to lạ thường, hai bàn tay và hai bàn c ân đều có 12 ngón, mỗi bên 6 ngón rành rành. Lại là nữa là tóc nó rất dài, có thể bới được. Nó sinh ra được một lúc thì chết.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị thần thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.
2089

L. MAYENCE & C
9, Rue Tronchet PARIS

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giịp.

Mắc bệnh giịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh giịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

Giá một ống sáu cachets

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh lậu lé một bệnh rất khó chữa. Muốn cho tuyệt được nọc, tất phải tiêm thứ thuốc trừ trùng lậu (Vaccins antigonocciques). Song các tỉnh xa vô ở Hanoi, cũng tì người biết dùng cách tiêm đó.

Nên không muốn dùng tiem thì có thể dùng paccins bằng t uốc viên :

Rhéantine Lumière

Thuốc hoàn bằng viên.

Cách dùng : 3 viên buổi sáng
2 viên buổi chiều.

Giá : 1$ 90

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Phàm những người làm nhiều việc phải nghĩ-ngợi thì thường hay đau về thần-kinh-hệ.

Bệnh chóng mặt, nhức đầu, sổ mũi, gầy đuối, gầy cóm.

Như thế mà dùng thứ thuốc :

Glyphogenol Montès

là thứ thuốc rất thần-hiệu.

Bán-bà trong cái thời-kỳ cho trẻ-con bú mà dùng thuốc này cũng tốt lắm.

CÁCH DÙNG :

Người lớn : 15 giọt buổi sáng và buổi chiều.

Trẻ con : 5 giọt buổi sáng và buổi chiều.

Giá 1$ 20

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.
Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHỮA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.

Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm.

Hãng cất ra từ năm 4796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

HIỆU BERTHUIN

Pachod Frères & Cie

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
một vị thuốc bào chế theo phương pháp khoa học
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN CỐT
THUỐC PHÁP — Trụ sở : 9, Rue de Penthièvre PARIS — Ở PHÁP-QUỐC LẠM
Cũng có bán tại Hanoi : 55, CHASSAGNE Frères, Hải-phòng : L. BOUTIGNON, Phnom-Penh, và các hiệu thuốc khắp nơi.

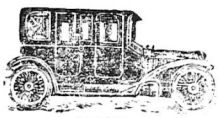
CÁC ÔNG NÊN ĐẾN NGAY HIỆU :
NAM-THỊNH
6, Rue des Cantonnais, 6
HANOI

Hàng rét mới sang — Cai mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ.
Mau mau kẻo hết hàng tốt.
2026

ĐƯỜNG SANG LÀO
CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI
Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

TỪ THAKHEK VỀ VINH

TỪ VINH ĐI THAKHEK

Tàu thủy ở Viên-tiane về tới chỗ bến thì sáng thứ hai xe ô-tô chở thơ về bánh-khách ở Thakhek về xuất Vinh.

Ngày thứ tư đúng 7 giờ sáng chạy lên Nape nghỉ ; sáng thứ năm hay lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Mỗi chủ nhật chạy có một chuyến, các quý khách ai muốn đi thì xin đánh giây-thép cho biết trước 24 giờ để bảo-lưu trước xe cho đi.

Hàng tây đi . . . . . 28 : 00 một chỗ đi
Hàng ta đi . . . . . 14 . 00

Phương-tiện đi Hué và Vinh đi Nghệ-tĩnh ngày nào cũng có xe đồng-hồ lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép : PHAMVANPHI.
Vinh, Đông-ba, Yen-lý, Thakhek, ngã ba Nape

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Uroformine

Giá 1$ 80 một hộp

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酗 補

J. BLANC (*dệ nhất hạng bào-chế*)
Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$ 40 một lit

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每 膊 食 客 啦 每 衣 啦 沒 啦 醞 欧 喫 稍

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC
2089 31 phố Tông-tiên (Rue Paul-Bert) Hanoi

Hãy nhớ thuốc đó mua đi

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÁ :

Mụn, mẩn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở và các nốt mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phá ra đều bởi tại máu cả. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu rất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công-hiệu bằng thuốc.

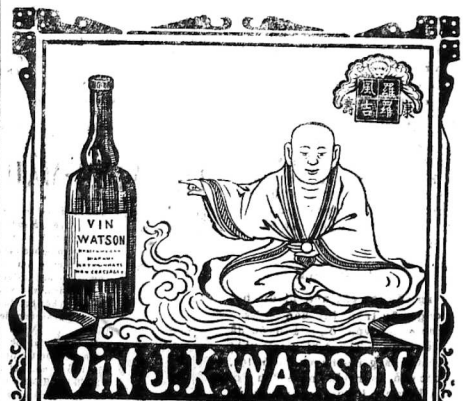
Dépuratif Richelet

Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương, thấp nữa.

Bán ở các hãng lục-hợp to.

HẮC-LÀO thì 7 tuần khỏi — ECZÉMA thì 25 ngày tận căn

Mẫu-thuốc — Kamana

VIN J.K. WATSON

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy khảo-cứu đã lâu năm, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.

Mỗi khi thân-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tất là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

Bệnh huyết suy, bệnh cân suy, bệnh giịp, bệnh ngã nước, v v.

Một cốc li-cơ. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

HIỆU BÀO-CHẾ CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert. — HANOI
Hỏi mua một lọ con làm mẫu 0$10

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO
(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)
6 trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm . . . . . 12$00
Sáu tháng 6.50
Ba tháng 3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, bao tin tức xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thân chận.

AI MUỐN LÀM GIÀU
Bỏ ra 20 quan mà may ra được
500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công ty Panama có rút số để hoàn lại (Obligation Panama à lots), mua phải nộp ngay 20 quan, con thì 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định (Như vậy mỗi ngày để dành mấy xu, có thể trở nên giàu có được).
Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-đơn mà riêng mình được quyền sở-hữu, như là đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số về tổ nào thì mình được tinh nguyên lãnh lấy số tiền đã định trong tổ ấy. Mỗi trái đơn trước sau thế nào cũng trúng một số tiền 100.000 trở xuống đến 1.000 quan, song có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 8 triệu tờ.
Thử vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NAY :

260 tờ	8.000 quan	260 tờ	8.000 quan
1.320 tờ	2.000 —	1.320 tờ	2.000 —
13.200 tờ	1.000 —	13.200 tờ	1.000 —
1.700.900 trái đơn hoàn lại làm	400 —		

Người có trái-đơn được dự cuộc rút số mãi cho đến khi nào trái-đơn rút ra mà trúng số 100.000 quan hoặc 1.000 quan, không phải trả thêm chi cả. Mỗi lần rút số số nhiều được bao nhiêu số trái đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số để trong bằng ký đồng với các trái đơn đã tại nhà ngân-hàng, các khi có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản riêng ngày 13 Mars 1900. Bản luật ấy là một bản luật bảo-cường, giữ gìn cho các có trái-đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số ấy thì gởi ngay 20 quan đến nhà
BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)